

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS
ĮSTATYMO NR. VIII-2043 22 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XVP-720**

2026 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2025 m. spalio 22 d. sprendimo Nr. SV-S-417 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-720 (toliau – Įstatymo projektas) siekiui patikslinti dviprasmišką reglamentavimą bei supaprastinti procedūras vairuotojams, turintiems teisę vairuoti B, C arba D kategorijų motorines transporto priemones ir norintiems įgyti teisę vairuoti A kategorijos motorines transporto priemones, tačiau pasiūlyti Seimui tikslinti pasirinktas teisinio reguliavimo priemones atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – SEAKĮ) 22 straipsnio 8 dalį ir nustatyti, kad asmenys gali įgyti teisę vairuoti A kategorijos transporto priemones išlaikę tik vairavimo praktinį egzaminą, jeigu jie jau turi teisę vairuoti B, C arba D kategorijų transporto priemones. Pažymėtina, kad SEAKĮ nustatyti kriterijai dėl teisės vairuoti tam tikros kategorijos motorines transporto priemones įgijimo, t. y. minimalus vairuotojo amžius, sveikatos būklės tinkamumas, teorinių žinių, praktinių transporto priemonės vairavimo įgūdžių ir gebėjimų patikrinimas ir kt., kyla iš 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų (toliau – Direktyva), kurios 7 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad vairuotojo pažymėjimai yra išduodami tik tiems kandidatams į vairuotojus, kurie išlaikė įgūdžių ir elgsenos patikrinimo bei teorijos egzaminus ir atitinka medicininius reikalavimus pagal II ir III priedų nuostatas. Direktyvos II priede nustatyta, kad valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad kandidatai į vairuotojus turėtų žinių bei įgūdžių ir pademonstruotų transporto priemonei vairuoti reikalingą elgseną. Siekiant šio tikslo, vairavimo egzaminą sudaro teorijos egzaminas ir įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminas, t. y. Direktyvoje nustatyta, kad teisė vairuoti tam tikros kategorijos motorines transporto priemones suteikiama patikrinus asmens teorines žinias ir praktinius įgūdžius.

Vienintelė Direktyvoje numatyta galimybė įgyti teisę vairuoti A kategorijos transporto priemones išlaikius tik vairavimo praktikos egzaminą – Direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punkte nustatyta išlyga asmenims, turintiems mažiausiai 2 metų A2 kategorijos motociklo vairavimo patirtį, t. y. tos pačios rūšies transporto priemonės vairuotojams, siekiantiems įgyti teisę vairuoti galingesnės klasės motociklus. Ši išlyga yra numatyta Direktyvą įgyvendinančio Motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-329 „Dėl Motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“, 7.3 papunktyje.

Atsižvelgiant į tai, tikslinant Įstatymo projektą, siūlytina nustatyti su Direktyvos nuostatomis suderinamas teisinio reguliavimo priemones.

2. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad priėmus Įstatymo projektą tikimasi supaprastinti egzaminavimo procedūras asmenims, turintiems teisę vairuoti B, C arba D kategorijų transporto priemonės, t. y. jau bent vieną kartą teorijos egzaminą išlaikiusiems asmenims. Siūlant tokį teisinio reguliavimo pokytį svarbu įvertinti tai, kad skirtingų kategorijų vairavimo teorijos egzaminai nėra tapatūs tarpusavyje. B, C arba D kategorijų teorijos egzaminus išlaikę asmenys nėra patikrinti, ar turi Direktyvos II priede nurodytas privalomas patikrinti bendras A kategorijos žinias apie apsaugos priemonių naudojimą, važiuojančiųjų motociklu matomumą kitiems eismo dalyviams ir kt. T. y. kitos kategorijos teorijos egzaminą išlaikęs asmuo neįrodo, kad turi reikiamas žinias saugiai vairuoti A kategorijos transporto priemonės. Atitinkamai dėl šių priežasčių SEAKĮ nustatytas reikalavimas išlaikyti vairavimo teorijos ir praktikos egzaminus siekiant įgyti teisę vairuoti B, C, D ir T kategorijų transporto priemonės, nepriklausomai nuo to, ar asmuo jau turi teisę vairuoti kitos kategorijos (rūšies) transporto priemonės.

A kategorijos teorijos žinių patikrinimas yra aktualus atsižvelgiant į tai, kad eismo saugos užtikrinimo srityje motociklai yra laikytini viena iš pavojingiausių transporto rūšių, o jų vairuotojai, kaip ir mopedų vairuotojai ar dviratininkai, yra priskiriami pažeidžiamiausių eismo dalyvių grupei. Pažymėtina, kad, Eismo įvykių informacinės sistemos duomenimis, pastaraisiais metais pastebimas sužeistų motociklų vairuotojų skaičiaus augimas: 2021 m. žuvo 11 ir sužeisti 262 motociklų vairuotojai, 2022 m. žuvo 17 ir 219 sužeisti, 2023 m. žuvo 21 ir 249 sužeisti, 2024 m. žuvo 16 ir 267 sužeisti. 2025 m. žuvo 15 ir sužeistas 261 motociklo vairuotojas, tačiau šis sumažėjimas nėra statistiškai reikšmingas ir neparodo ilgalaikės mažėjimo tendencijos, palyginus su 2022–2024 m. laikotarpiu. Atsižvelgiant į tai, kyla pagrįsta rizika, kad teisės vairuoti A kategorijos transporto priemonės suteikimas nepatikrinus kritinių eismo saugumo žinių padidins sužeistų ir žuvusių motociklų vairuotojų skaičių bei visiems eismo dalyviams lems pavojingesnes eismo sąlygas. Atkreiptinas dėmesys, kad toks rezultatas taip pat būtų priešingas eismo saugumo srityje veikiančių institucijų 2024 m. balandžio 18 d. pasirašyto memorandumo „Dėl eismo saugumo programos „Vizija – nulis“ priemonių įgyvendinimo“ tikslui – iki 2030 m. žuvusių keliuose skaičių sumažinti 50 proc., palyginus su 2020 m., t. y. kad eisme žūtų ne daugiau kaip 85 eismo dalyviai (2025 m. žuvo 131 eismo dalyvis, iš kurių 13 proc. buvo motociklų vairuotojai).

Atsižvelgiant į tai, tikslinant Įstatymo projektą, siūlytina nustatyti teisinio reguliavimo priemones, kuriomis būtų atsižvelgta į motociklų vairuotojų pažeidžiamumą.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras